Nagyvárad, 1895. I. évfolyam 235. szám. Vasárnap, október 6.

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **Apácza-utca 3. sz.**

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség czimére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petitsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:
A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ.
DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre . 6 frt — kr.
Félévre . . 3 » — »
Negyedévre . 1 » 50 »
Egy hónapra — » 60 »

Helyben házhoz hordva:
Egész évre . 8 frt — kr.
Félévre . . 4 » — »
Negyedévre . 2 frt — kr.
Egy hónapra — » 80 »

Vidékre postán szállítva:
Egész évre 10 frt — kr.
Félévre . . 5 » — »
Negyedévre . 2 » 50 »
Egy hónapra 1 » — »

Egyes szám ára 4 kr

Örvényben.

Irta: **Kaas Ivor.**

Budapest, okt. 4.

Tuléltük Sajót, Mohácsot és Világost, átfogjuk élni a liberálisok pusztitását is. Unokáink talán boldogabbak lesznek, s visszaszerzik Magyarországot a magyaroknak, de mi, kik elvesztettük, aligha megéljük a megrontott haza helyreállitását. S még azon vigasztalás sem jut nekünk, hogy mások okai szerencsétlenségünknek, mert saját magunk tettük tönkre magunkat.

Már maga a kiegyezés nagy áldozatokat követelt a nemzettől, amiket Deák Ferencz sem tagadott, sőt nyiltan beismert, de megmondotta, hogy közjogi önállóságunk korlátozása az 1849-iki vereségben gyökerezik s azért egyezik ki igy, mert máskép nem lehet, s a nemzet a hosszu szenvedés folytán sokkal gyöngébb, semhogy Bach és Schmerling abszolutizmusát, daczolva, tovább kiállhatná, avagy ágyuk nélkül az olasz és német háboruk csalódásai s az 1859-iki és 1866-iki békekötések után szabadságunkat máskép visszaszerezhetné. A kénytelenségnek engedve, engedett tehát s megmagyarázta, hogy a kiegyezésben alapot kivánt teremteni, melyen a nemzet felépülhessen, erőt gyüjthessen, ismét államot alakithasson. Ha nem teszi vala, nincs unió Erdélylyel a Bánát és Végvidék vissza nem kapcsoltatnak, Horvátország elszakad és ki kételkedik benne, hogy a nemzetiségek segitségével Magyarország a Reichsrathba bevitetik s dualizmus helyett az osztrák összbirodalomba olvasztatik. De aziránt kétség nem lehet és tisztában volt magával Deák, Kossuth Lajos levelei és Tisza Kálmán beszédei nélkül is, hogy a közös minisztérium Magyarország önrendelkezési jogát lényegesen csorbitja, mivel qui socium habet, dominum habet és hogy a közös hadseregben a magyar állam fegyveres erejének hatalmát átruházza a királyra, a közös vámterületben gazdasági önállóságáról letesz. Az tehát nem kérdés, hogy Magyarország nem olyan független állam, mint más ország, mely semmi más országgal állandó állami szövetségben nincsen. Ekként megkötve a Deák-párt helyes politikája szerint a magyar nemzetnek minden idejét és törekvését arra kellett volna forditani, hogy a közjogi viszályokat félretéve s a királyi birodalmat ápolva itthon szervezkedjünk anyagilag, szellemileg és erkölcsileg, gyarapodjunk, a mulasztásokat és hiányokat pótoljuk s a magyar nemzetet kulturailag és politikailag oly magas fokra emeljük, hogy mindazon eszközöket megszerezhesse magának, melyekre szüksége van, hogy a nemzetek versenyében megállhassa.on, jövőjét biztositsa és államiságának hiányzó kellékeit békésen visszaszerezze. De ezt a politikát megdöntötte Tisza Kálmán; először hét évi közjogi oppoziczióval, azután tizenöt évi liberális párturalkodással s végül öt évi valláshaboruval. Igy jutottunk oda, ahol most vagyunk, hogy közjogilag semmit sem nyertünk, sőt vesztettünk, állami szervezkedésünkben eljutottunk az abszolutizmusig s mégis a legnagyobb rendetlenség uralkodik, társadalmilag pedig a nemzet egészen bomlásnak indult.

Bomlásnak, amint látjuk. Mert hiszen nemcsak hogy az idegen nemzetiségeket nem birtuk se megnyerni, se kibékiteni, annál kevésbé megmagyarositani, de sőt ellenkezőleg elkeseritettük őket rossz kormányzással és zaklatással, elannyira, hogy még ezelőtt velünk tartottak a németek ellen, ma egymás közt konspirálnak a magyar állameszme és a magyarok ellen. Nem tudtuk elkerülni az osztály harczokat, mert egyes osztályok és az uralkodó szabadelvü párt mértéktelen és igazságtalan protekcziójával uj privilegizált osztályt teremtettünk minden mások rovására. Fölelevenitettük ezen protekcziós osztály részére az eltörült adómentességet is, felmentvén az állam terheinek viselésétől az állam hitelezőit s az értékpapirok gazdag tulajdonosait, a a gazdag gyárosokat és a gazdag háztulajdonosokat, kik Budapest palotasorait épitik tőkéik harmincz esztendős adómentességével. Ellenben elviselhetetlenül nagy adóemelésekkel sujtottuk a többi osztályokat s különösen a termelő földmüvelőket és kisiparosokat. Elnéztük, hogy az összes bankok, tehát a pénz és az összes kereskedés nem magyarok kezében van. Ezen liberalis közgazdasági politika következtében a magyarok elvesztették a földbirtok nagy részét is, mely bevándorlottak kezére került, miről tanuságot tesznek a virilisták névjegyzékei az összes vármegyékben. De az urbéri kisbirtokost sem mentettük meg a pusztulástól, mert a parasztság is el van adósodva s birtokai az élelmes kereskedők által összevásároltatnak. Összetett kezekkel szemléltük, miként keletkezik a gazdag Magyarországon egy szegény proletárság a városokban mint munkások, a falvakon, mint napszámos nép. Természetesen a szocializmusnak nyitottunk ezzel kaput. A szellemi téren is a magyarság, kihagyta magát szoritatni, s helyét a költészetben és müvészetben, de legkivált a hirlapirodalomban felületes internaczionális stréberség foglalta el. Ennek befolyása alatt üzletté vált a politika és áruvá a meggyőződés, melyet a kormány vásárolt meg, mint legtöbbet igérő és fizető. Mig a magyarok egy része a középiskolákból mint szellemi proletár került a nehéz életpályára, a szabadelvü pártkormány egy másik uj uralkodó osztályt teremtett magának a neki teljesen alárendelt bürokracziában.

Minél rosszabb volt az állam szervezete, annál több hivatal és hivatalnok kellett, ugy, hogy ma Európában aránylag sehol sincs több hivatalnok, mint Magyarországon. A társadalom felosztatott olyanokra, akik adót fizetnek és akik fizetést húznak, emezek szolgálnak, amazok engedelmeskednek: egyik sem szabad. Nincs Magyarországon több szabad ember, mint a miniszterek, a főispánok és a képviselők.

Lapunk mai száma 12 oldal.

A vagyonnak uj felosztása állott be és ezzel kapcsolatosan az uralomnak uj beosztása. Akié a pénz, a nagybirtok és a kormányhatalom, csak az az ur, s a kormány a tőkepénzesekkel szövetkezett minden többi osztályok kifosztására, kizsarolására és elnyomására. Évtizedeken át sikerült a szabadelvü pártnak magát igy a korrupczió és erőszak segitségével fentartani. Ezen rendszer hatása alatt a magyar nemzetnek ereje megerjedt s erkölcsei megromlottak. Tapasztalnia kellett mindenkinek, hogy aki nem ordit a farkasokkal, azt felfalják. A leghitványabb emberek nagy vagyonra, méltóságra, befolyásra és kitüntetésre tettek szert, ha csatlakoztak a kompániához, mely Magyarország kiaknázására alakult. De mert mindig csak kevesebben lehetnek azok, kik zsákmányolnak és többen vannak, akik ezalatt szenvednek, az elégületlenség terjed és nőtt s ez a liberalizmust bukással fenyegette.

Ekkor eszelték ki az egyházpolitikát, nemcsak a nemzeti aspirációk elnémitására, hanem a már uralkodó osztály hóditásainak könnyebbitésére s az elégületlenek sokaságának felekezetek szerint való megosztására. Hogy a magyarságot maguknak teljesen alávessék és leszereljék, a liberálisoknak még a kereszténység megdöntésére volt szükségük. Megtámadták tehát kezükben a kormány hatalommal, a törvényhozás többségével, a zsidóság és a sajtó segitségével, s mert mindez nem volt elég, a féltett közös hadsereg szövetségével. A kiegyezésben feladott jogokat most maga a magyar kormány forditotta a magyar nemzet ellen s ezzel nyerte meg az udvarnak támogatását. Csak igy győzhetett és valóban győzött.

De époly hibás az ellenzék. mint bűnös a kormány és pártja. Mert az ellenzék sohasem birt határozott akarattal, hanem habozott, tétovázott, küzdött is, nem is, s a harczot beszüntette és feladta, mikor legjavában folyt a csata. Ezen eljárása menthetetlen s megboszulja magát, leginkább magán az ellenzéken. De jaj a nemzetnek, melynek nincsenek vezérei, s amelynek soraiban nincsenek férfiak!

»Eloi, Eloi, lamma sabactani! Én Istenem, én Istenem, miért hagyál el engemet!«

Aki egyszülött fiát a keresztfára hagyta feszittetni, az Atyaisten, ugy szerette az emberiséget, hogy fiának életét adá érette. De nem hagyta el sem kinszenvedéseiben, sem melybe lefektették, sirjában, hanem dicsőségre ébresztő. Ugyanezen Gondviselés őrködik felettünk, magyarok felett, s miként a tatárjárás, törökdulás és a németek fogságából kivezetett, azonképen a liberálisok örvényéből is ki fog menteni bennünket. Forduljunk imádsággal Őhozzá, akik a Krisztusban hiszünk.

Mindenkit kötelez-e a törvény?

Éppen ma két hete jelentette ki Kolozsvárott Ő felsége a király, hogy a törvények mindenkit egyenlően kötelezneknek. Ugy látszik, hogy ez mondás, semmi egyéb. Egyeseknek minden szabad.

Az uj anyakönyvi törvények és rendeletek szerint minden bejelentő tartozik aláirni nevét, vagy ha nem tud irni keze keresztvonását. És daczára ennek az uj rend harmadik napján itt Nagy-Váradon már akadt egy, aki ezt megtagadta és arra hivatkozott, hogy neki — sátoros ünnepe van.

Nagyon szép dolog, ha valaki megtartja vallását, mi is erre törekszünk. Még szebb, ha ezt az állam megengedi, elősegiti. De vajjon megengedi-e valóban ezt a törvény a jelen esetben? Ha igen, éppen ilyent követelünk a katholikusok számára is, mert a törvények, a király szava szerint, nemcsak mindenkit egyenlően kötelezneknek, hanem mindenkinek egyenlő jogokat biztositanak is.

A katholikus embernek p. Vasárnap a templomba kell menni, nem a hivatalba. Továbbá nemcsak sz. István napját kell ünnep gyanánt tartania, hanem a többi ünnepeket is.

És hogy messzire ne menjünk, a polgári házasság is ellenkezik a kath. ember vallásával, — mi jogon merik hát a katholikusoktól követelni az ilyen törvény iránt való engedelmességet?

Mikor az egyházpolitikai törvényeket hozták avval argumentáltak a katholikusok ellen, hogy a »felekezetlen« állam egy vallásra nem lehet tekintettel. Hát a »sátoros ünnep«-ekre lehet tekintettel?

Vagy-vagy! Egyenlő mértéket mindenkinek, mert a király szava szerint a törvény mindenkit egyenlően kötelez és mindenkinek egyenlő jogokat ad.

A magyar udvartartás ügye.

Miként a bécsi »Reichspost« jelenti: Bánffy miniszterelnök legujabban a király előtt ismét fölvetette az önálló magyar udvartartás, valamint a magyar kabinetiroda ügyét.

Erre ő felsége kijelentette, hogy Magyarországban ünnepies esetekben és állami ténykedések alkalmával, mindenkor a magyar udvari méltóságok által van körülvéve, de maga az udvartartás az uralkodónak magánügye. A mi pedig a kabinetirodát illeti, már ennek van egy külön osztálya a magyar ügyek számára, minden további felosztás csak zavart okozna.

Már most udvari körökben nagy figyelemmel várják Bánffy válaszát a függetlenségi párt interpellációjára a királyi udvartartási költségek tárgyalásakor.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

San-Sabba.

(A római Germanicum et Hungaricum növendékeinek üdülő helye.)

— Vázlat. —

— A »Tiszántúl« eredeti tárczája. —

Róma keleti szélén, közel ahhoz a ponthoz merre Servius-Tullius fala jelölte a héthalom határát emelkedik San-Sabba egyháza.

Csendes elhagyatott városrész ez ma nagyon. A hajdan köröskörül emelkedett paloták fényes nyári lakok még századok előtt romba dőltek, és helyökre legfeljebb olaj berkeket, vagy szőlőskerteket ültettek a szorgalmas contadinik.

Itt ott ugyan áll még a hajdani nagyság egy egy maradványa, igy délre alig pár száz lépésnyire Capur-Cestius pyramisa a mai napig csonkitatlan veti sötét körvonalait az áttetsző láthatárra. Az ellenkező irányban Constantin császár diadal-ive hidalja át az ide vezető poros országutat, — de a hatalmas imperium többi épületei annál pusztulóbb állapotban vannak.

A környéken elhagyatott minden, és a csendes tájék csak csütörtökökön nyer némi életet, mikor a Collegium Germanicum et Hungaricum veres taláros növendékei haladnak párosával, hosszu sorokat képezve az Aventin lejtőin át, hogy a szünnapot San-Sabba kertjeiben tölthessék.

Ami magát e kolostor eredetét illeti az egészen a hetedik századig vihető vissza. Már Johannes Diaconus is több helyen emlékezik meg San-Sabba kolostoráról, melyet a IX. században általánosan Cella-Novanak neveztek. Virágzásának tető pontját azonban Nagy-Gergely alatt látszott elérni. Ez időben számos történelmi feljegyzés teszen említést, hogy e hires Pápa anyja, a szent életü Sylvia több éven át lakott itten, és fiának ki az András kolostorban töltötte asceticus életét, naponkint friss zöldséget és gyümölcsöket küldött. Sőt az egyik krónikás még azt sem hagyja említés nélkül, hogy a gondos anya sajátkezüleg rendezte gyöngéd ajándékát a finoman kovácsolt ezüst tálczára.

Mai alakjában a Bazilica a tizenharmadik században épült. Ezen nézet mellett tanuskodik a hires Cosmati müvész család egyik tagjának Jakabnak felirata, amely III-ik Innocentius pápa koronázásának harmadik évéről van keltezve. A tágas templom szigoru basilica. A hajót két oldalt szabályos oszlopsor tagolja, amelyek régi római épületekből kerültek ide. Rajza, diszitése a legtöbbnek egymástól eltérő, és bár naggyára a császárság hanyatlási korából való, egynehánynak kivitele mégis finomultabb müvészi felfogásról tanuskodik.

A padozatot mind tarka keleti szőnyeg mosaik (opus Alexandrinum) fedi. Az emelkedett tribunat szépen faragott márvány táblázat keriti el, mint az a korai keresztény egyházaknál szokásos volt. A legfinomabb faragások azonban a tribuna alatt elterülő kriptában vannak. Fájdalom, a nagyértékü porfir oszlopokon nyugvó mennyezetes oltár nem maradt megőrizve — de a falakon még több érdekes XIV-ik századbeli fresco látható. Az egyik közülök Krisztus urunkat ábrázolja, St. András és Sabba között. Ezenkivül van egy keresztre feszités, a Boldogságos Szüzzel és a 12 apostol — mind annyi meglehetősen primitiv, de sok közvetlen vallásos érzéssel van vissza adva.

A régi kolostor, hozzátartozó kertjeivel és belsőségekkel a XVI-ik században került a Collegium birtokába. XIII. Gergely, ki ebben az időben, a katholikus nemzeteknek seminárium-okat kivánt Rómában felállitani és azok fennállását gazdag dotátiókkat biztositotta, San-Sabbat a Germanicumnak ajándékozta.

Néhány évvel később, amidőn a magyar intézet a Germanicummal egyesült, a mi tanulóink is persze ide jöttek a recreatió vigan muló óráit eltölteni — és ezért bir reánk, magyarokra nézve olyan különös érdekkel az Aventin ezen félre eső része.

A böles pápa alapterve különben az volt, hogy tekintve a török iga alatt sinlő Magyarország szomoru belviszonyait és sanyargatott vallási állapotát, a nemzetnek külön Seminariumot fog alapitani. Ez eszme mellett kardoskodott leginkább maga a nagy szónoki képességgel biró Szántó István, Báthory világhirü szerzetes barátja. Ő ismételve meg is fordult Rómában ez ügy érdekében — és ha a terv többszörös szomoru kisérlet után is meghiusult, annak oka, mint tudjuk nem Rómában keresendő. Végre midőn a legjobb szándék és áldozatok sem vezettek czélhoz ez időszerint külön

Ha a miniszterelnök ezen kérdésben ő felsége akaratát nem a kivánt értelemben hozná kifejezésre, az esetben miniszterelnöki állásának napjai meg vannak számlálva.

Főrendek beigtatása és törlése.

A hivatalos lap közzé teszi, hogy a főrendiház 1895. évi október hó 3-án tartott ülésében az igazoló bizottság jelentése alapján László főherczeg nevét a főrendek jegyzékébe pótlólag beigtatta s a folyó évi szeptember hó 6-áni elhalálozása folytán a főrendek jegyzékéből történt törlését tudomásul vette, továbbá a püspöki méltóságáról lemondott Karsay Sándor dunántuli ág. ev. egyházkerületi püspök és főrendi tag nevének az igazoló bizottság által a főrendek jegyzékéből történt törlését, nemkülönben a Liptó-Szent-Miklóson elhalálozott Szent-Iványi Márton dunáninneni ág. ev. egyházkerület érdemes felügyelője és főrendi tag és az elhalálozott gróf Csáky Béla örökös jogu főrendi tag nevének az igazoló bizottság által a főrendek jegyzékéből történt törlését tudomásul vette; továbbá az igazoló bizottság jelentése alapján báró Lipthay Frigyes örökös jogu főrendiházi tag és Gugler Pál czimzetes püspök és aurániai perjel nevét a főrendek jegyzékébe pótlólag beigtatta, ami az 1885. évi VII. törvényczik alapján ujonnan szervezett főrendiház ez idő szerinti tagjairól készitett s 1892. évi február hó 27-én a »Budapesti Közlöny« 47-ik számában közzétett jegyzék kiegészitéseül ezennel közzététetik.

A nyitrai peticzió.

A képviselőház IV. biráló bizottsága végrevalahára eljutott oda hogy kitüzze a Janits Imre választása ellen beadott peticzió érdemleges tárgyalásának határnapját. A bizottság ülésén annak összes tagjai megjelentek. Első sorban megválasztotta a bizottság az előadót Konkoly Thege Sándor személyében, majd tudomásúl vették, hogy Janits Imre védelmét Darvai Fülöp budapesti ügyvédre bizta, a ki annak idején a kaposvári mandátumot védte. A tárgyalási határnap kitüzése körül hosszabb vita fejlődött ki, melyben Barabás Béla inditványozta, hogy a kérvény minél előbb, lehetőleg a jövő héten tárgyaltassék. Ezt az inditványt Barabás a házszabályok 60 §-ára alapitotta, a mely kimondja, hogy a biráló bizottság érdemleges müködését a tárgyalási sorrend megállapitását követő 3 nap eltelte előtt nem kezdheti meg, de nyolcz nap alatt megkezdem és azután az általa megállapitott, illetőleg módositott sorrendben lehetőleg naponkint folytatni köteles. Daczára annak, hogy a bizottság e §. figyelembevételével abban a helyzetben lett volna, hogy müködésének azt a szint adja, hogy korrekten veszi feladatát, a kormánypárti többség ráfogta a §-ra, hogy ez csakis az általános választások idején bejött kérvényekre nézve áll. Igy sikerült a bizottságnak a tágyalást november 12-ikére kitüzni.

Tisza Kàlmán denuncziál.

Még élénk emlékezetben áll, hogy *Tisza Kálmán* legutóbbi *nagyváradi pohárköszöntőjében* a többi között világgá bocsátotta azt a nagyhangu frázist is: *még kevésbbé szabad a külföld segélyét felhivni saját hazánk ellen.* S mindenki tudhatja, hogy ezzel a váddal *gróf Zichy Nándort* kivánta illetni, ki a *müncheni katholikus nagyyyülésen* jelen volt s az ottani katholikusokat csakugyan felhivta arra, hogy érettünk — *„imádkozzanak“*.

Laptársunk a *„Fejérmegyei Napló“* most erre a fennebbi czim alatt a következőket irja:

Tisza Kálmán bizonyára jól ismeri a német *„Evangelische Allianz“* (evangelikus szövetség) történetét és bizonyára azt is tudja, hogy a magyar protestánsok 1857-ben még a berlini udvarnál is megjelentek, ott beszédeket tartottak és demonstráltak. Aztán bizonyára azt is tudja Tisza Kálmán, hogy ő és határozati pártja nemcsak német imákat, mint Zichy Nándor gróf, hanem porosz tallérokat is kért és kapott választási czélokra. Hasonlóképen nemcsak a német protestáns »Gusztáv-Adolf-egylet« áll szoros összeköttetésben Magyarország protestánsaival, hanem még egészen más graváló összeköttetések is léteznek, a melyeket a Tisza Kálmánénál nagyobb joggal lehetne denunciálni, ha mi katholikusok egyáltalán szoktunk volna denunciálni. Egyelőre ennyit!

A nèppàrt szervezkedése.

Mosonyban folyó évi október 10-én *gróf Battyányi József* elnöklete alatt néppárti nagy gyülés fog tartatni, melynek programmja a következő:

1. Elnöki megnyitó.
2. Bobleter Ignácz: a néppárt szükségességéről és mivoltáról.
3. Rakovszky István cs. és kir. kamarás: Az autonomiáról és a revizióról.
4. Hajdu Károly fővárosi ügyvéd: A választási visszaélésekről és a szavazat elkobzásról.
5. A mosonymegyei néppárt megalakulása.
6. Határozati javaslatok.

Mint halljuk, a mosonyi nagygyülés iránt általános az érdeklődés. Jelen lesznek ott: Moson, Sopron, Veszprém, Vas és Pozsonymegyék szine-java. A nagygyülés ünnepélyesen tiltakozni fog azon alkotmánysértő szavazat-elkobzások ellen, a melyeket az egyes megyei központi választmányok ugylátszik a kormánynak nemcsak tudtával, de parancsából megengednek maguknak.

Pozsonymegyében Kis-Mácséd községben, mely a szempei választókerületbe van beosztva, a mult hó 22-én megalakult a néppárt Krywald Ottó segédlelkész értekezletre hiván össze a község választóit, azok mind megjelentek, mire meggyőző és lelkes szavakkal fejtegette előttük a néppárti programmot. Az értekezlet eredménye az lett, hogy a község összes választói, számszerint 40-en a néppárthoz csatlakoztak.

Később Diószegen is, mely a galánthai kerülethez tartozik, ugyancsak *Krywald Ottó* hasonlóképen megalakitotta a néppártot. Meghivására tömegesen megjelentek a választók, mire folytonos helyesléssel kisért beszédben magyarázta a néppárt programmját s a megjelentek annyira fellelkesedtek, hogy legnagyobb részök nyomban magáévá tette a néppárt programmját.

Hogy a néppárt mily rohamosan szervezkedik és hogy az egész országban mily lelkesedéssel vannak annak nemes intenciója és létjoga iránt eltelve, elég ha felemlitjük, hogy Zichy Nándor és Esterházy Miklós Móricz grófok néppárti vezérek a lefolyt 14 nap alatt nem kevesebb, mint 41 vidékről kaptak értesitést a néppárt szervezéséről.

Olcsó lakások munkások és hivatalnokok számára.

Mig nálunk teljes öt esztendő óta minden időt és minden törekvést az áldatlan egyházpolitikai közdelem foglal le és semmi másra nem jut idő és pénz, — addig más országokban jut idő is, pénz is igazán jó és szükséges alkotásokra. Itt egy példa.

Ki gondolna minálunk p. arra, hogy állami munkások és hivatalnokok számára lakásokat is kellene épiteni? Maguk az érdekeltek összeállanak, alkotnak tisztviselő telepeket, de az

---

magyar intézetet létesithetni, hogy a nemzet buzgó fiai kivánságának eleget tehessen és a bajon némileg segitve legyen, a pápa Rómában lévő tanulóinkat a Germanicumba helyezte el és az ily módon egyesült Seminarium *Collegium Germanicum et Hungaricum* nevet kapta.

Ezen intézkedés folytán ezen nagy anyagi nehézségek jobbára ellettek háritva. A Germanicumnak tágas palotája volt, jövőjét gazdag alapitványok biztositották, administratiója pedig példaszerü volt.

A magyar növendékekre háruló előny annál nagyobb lett, mert az intézet szelleme és annak mélyen gyökerező vallásos vezetése már ebben az időben hires volt, amellett a legjobb tanárokkal rendelkezett, és igazgatókul mind ösmert és lelkes paedagógusokkal birt.

Daczára mindezen kiváltságoknak, az első időben csak gyéren akadtak felvételre jelentkezők. Hogy milyen nehezen lehetett kellő számu magyarokat találni, azt Malaspina bibornok, az akkori nuncius irataiból látjuk legjobban, ki az ügygyel meg volt bizva. Az ok részben a nagy távolságban, uti költségben és más egyéb a tanulókra háramló apróbb kiadásokban rejlett.

Ezek a nehézségek azonban megszüntek, midőn Pázmány Péter százharminczhárom aranyat ajándékozott a háznak, melynek kamataiból minden hazatérő növendék hetven forintot kapott, — ami abban az időben jelentékeny összeg lehetett.

A moralis akadályok azonban épen olyan nagyok vagy talán még nagyobbak lehettek. Már azon körülmény, hogy a magyar intézetet a Germanicummal egyesitették, sok ellenvetésre találhatott. Mi sem volt könnyebb, mint, hogy a chauvinisták káros magyarázatot adjanak ez intézkedésnek. Könnyü volt a dolgot ugy tüntetni fel, mintha a magyarok ezáltal német felügyelet alá kerülnének, hogy a nemzeti szellem igy ki fog veszni a tanulók közül, mint idegenek fognak az országba vissza térni — és számtalan más hasonló sophistikus következtetéseket vonni, — melyek által a nemzeti önérzet sértve tünjék fel.

Hogy ez ellenvetések azonban milyen kevés alappal birnak azt tudja nagyon jól mindenki, aki a collégium szervezetével csak némileg is ösmerős. A mi a növendékek anya nyelvét illeti, annak gyakorlására a legnagyobb gond fordittatik. Ezen czélra külön akadémiákat tartanak — felolvasásokat rendeznek és szónokolnak.

Ezenkivül, hogy a kapocs az anyaföldlel egy pillanatra se szakadjék meg — a növendékek tágkörü magán levelezésükön kivül számos napi lapot és folyóiratokat olvasnak, — és igy a hazai viszonyok fejlődését folytonosan érdeklődéssel követhetik.

Ilyen nevelés és kiváltképen ilyen objectiv szellem mellett, hogy a magyar collégiumot a germanicummal egyesitették csakis tagadhatatlan előnyökkel járhatott.

A főbb anyagi hasznokról már fentebb szólottam, a mi pedig a moralis nyerességet illeti az még sokkal jelentékenyebb. Magában véve az a szokszor gáncsolt körülmény, hogy különböző nemzetiségü növendékek laknak egy fedél alatt (németeken kivül vannak Helvétek, Lotharingok, Dalmátok stb.) egyik legfontosabb és leghasznosabb nevelési tényező. Mert nem szorul bővebb magyarázatra, hogy egy intézetben, hol több ország fiai ülnek egymás mellett össze vegyülve az oskola padjain, a tanulási kedv, tudás versenye jelentékenyen fokozódik, egyik nemzet sem akarva a másik mögött hátra maradni, hanem mindenik factio igyekezni fog szomszédját szorgalomban, kitartásban felülmulni. De az a bizonyos foku nemzetköziség, talán még hathatósabb szer a jellem fejlesztésére és az annyiszor teljesen ellentétes egyéniségek tul éles vonásainak csiszolására, azok végleges elsimitására mi sem szolgálhatna biztosabb eredményekkel. A fiatalság megtanulja idejekorán, különböző nemzetek nagyon eltérő vérmérsékletü fiaival együtt dolgozni, szórakozni és élni. Mi lehet pedig egy jövendő papra nézve fontosabb, kinek emberösmeretétől olyan sok függ és kinek pusztán modora már annyit tehet hivei jó egyetértésére, összetartására, mint az emberekkel érintkezni, bánni tudni. A sokszor nehéz körülményekhez szónélkül alkalmazkodni és egyáltalában elsajátitani azt a nagy erényt, hogy ha kell hát tudjunk türni és főleg megbocsátani. Az a jó egyetértés mi a Collégium Germanicum et Hungaricum növendékei között tapasztalható és még inkább az az igaz őszinte szeretet, melylyel feljebb — valóik iránt viseltetnek és egyáltaljába a vidám derült hangulat, a mi az intézetet jellemzi fel is tünik az összes látogatóknak, szakembereknek kik benne megfordulnak.

Szinte csodálkozni látszanak, hogy a merev

állam bizony édes-keveset törődik velük. Segits magadon — ha tudsz, ez nálunk a jelszó, — de az államra ne számits. Néhol a gyárosok is épitenek munkás-lakásokat, — de abban ugyan nincs köszönet!

Poroszországban másképpen gondolkodnak az intéző körök. Most nyujtott be a kormány az országgyüléshez törvényjavaslatot e tárgyban.

Ezen érdekes törvényjavaslat legfontosabb pontjai a következők:

»1. §. a kormány rendelkezésére bocsáttatik öt millió márka, hogy ezen összegből az állam szolgálatában álló munkások helyzetén a lakásviszonyokat illetőleg javitson, valamint azon állami hivatalnokokon is, a kiknek kevés a fizetésük.

2. §. a fennt emlitett összegből (1. §.) épitsenek bérházakat, melyek az állam birtokában maradnak; ezen lakásokat adják bérbe, még pedig az állam szolgálatában álló és csekély fizetést huzó munkásoknak és hivatalnokoknak.

3. §. a lakbért pedig ugy kell kiszabni, hogy az az összes költségek fedezése után a tőkének megfelelő kamatot hozzon és egyszersmind az épitkezési költségeket is amortizálja.

4. §. Végre szabad a készletben levő összeget (1. §.) épitkezési vállalatokra kölcsönképpen is kiadni.

Lapszemle.

Budapest, 1895. okt. 5.

A »**Magyar Állam**« »Tenni kell« czim alatt az egyházpolitika ellen akcióra buzditja az elfogulatlan és független elemeket, kiknek közbenjöttével az egyház érdekeit könnyen érvényre juttathatni véli.

A »**Hazánk**« »Szegény tudomány!« igy aposztrófálja a mi irodalmunk és tudományunk viszonyait, mert Semsey Andor tiz pályamüre nagy alapitványokat tett és most midőn a pályázatot kiirták, nem akadt tiz ember az egész országban, a ki a pályázat alá bocsájtott tiz könyvet megirni tudta volna.

A »**Magyar Hirlap**« »A szinészet csőd előtt« czim alatt azt irja: hogy szinházaink ijesztő dekadencziáját csak az nem látja, aki nem akarja meglátni. Ha szinházainkról volt szó, senki se gondolt a deficittel s mindenki azt hitte, hogy kulturális fejlődésünk fog bennünket erőssé tenni, melynek nemzeti az alapja. De csalódtunk, mert nincs sem müsorunk, sem jó előadásaink. Régi Hamupipőke-féle darabokon rágódunk, melyek szinészetünk fenntartását nem biztosithatják.

A »**Pesti Napló**« »Vérfürdő Stambulban« czim alatt az ott pár nap óta folyó örmény zavargásokról ir és az örmény kérdést egész komoly jellegünek mondva Abdul Hamid szultánt sajnálja, mert alig hiszi hogy elég ereje legyen a rendet helyre állitani.

A »**Magyarország**« a »Lakásszükségletet« fejtegeti és azt mondja: nincs nyomor, mely égetőbb volna a nagyvárosok lakásviszonyainak nyomoruságánál. Ilyen nyomorult helyzet jelzi Budapest lakásviszonyait is, mely ellen sürgős intézkedést követel.

A »**Nemzet.**« »Pártszervezés« czim alatt azt irja: hogy ezuttal ugy látszik, csupán a nemzeti párt készül szolemnisebb föllépésre, pártszervezés czime alatt Kassán tervezvén egész Felső-Magyarországra kiterjedő pártgyülést.

Az »**Egyetértés.**« A »Külföldi hirlapirók Magyarországon« czim alatt a külföldi hirlapirók budapesti látogatásának fontosságát mérlegeli.

A »**Budapesti Hirlap**« »Az örmények lázadását« tárgyalva azt mondja: hogy az nagy jelentőségü és hogy azzal ujra lángot fog fogni az egész kelet.

A »**Nemzeti Ujság**« »Nagyzás« czim alatt azt irja, hogy Báró Bánffy Dezső csak ugy sutyomban a belügyminiszterium egyik osztályát a maga miniszteriumába csempészte be — mely csempészeti müveletről csak a költségvetés egyes tételei rántották le az eddigelé gondosan őrzött leplet. E mellett terve még a görög-keleti szerb egyház ügyei vezetését is magához ragadni, hogy igy minél nagyobb hatalmat konczentráljon kezeibe.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Október 5. —

Ülés kezdete 12 órakor.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Molnár Antal, Eszterházy Kálmán gr., Illyés Bálint.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy Dezső báró miniszterelnök, Festetich Andor gr., Josipovich Imre.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesitése után.

Elnök jelenti, hogy Zay Adolf képviselői állásáról lemondott, kéri a ház felhatalmazását az uj választás kitüzésére.

Toroczkay Miklós gróf a földmivelésügyi bizottság előadója bemutatja a bizottság jelentését a mezőgazdasági termények hamisitásának tilalmáról szóló törvényjavaslatról.

Elnök inditványozza, hogy a törvényjavaslat a kedden tartandó ülés napirendjére tüzessék ki.

A Ház ily értelemben határoz.

Következnek az interpellácziók.

Endrey Gyula a belügyminisztert interpellálja az ismeretes hódmezővásárhelyi ügyben. Kérdi a belügyminisztert, hogy mivel indokolja azon sérelmes eljárását, hogy megsemmisitette Hódmezővásárhely közgyülésének Kossuth Ferencz fogadása tárgyában hozott határozatát?

Interpellácziója kiadatott a belügyminiszternek.

Madarász József a szatmármegyei mikolai református iskola ügyében interpellálta a közoktatásügyi minisztert. *Ebbe az iskolába ugyan is nem vesznek fel más vallásu gyermeket, csak reformátust.* Kéri a minisztert, hogy vessen véget ez anomáliának.

Veszter Imre a vitás tengerszem ügyében interpellált.

Bujánovics Sándor a kuriális zsellérviszony szabályozásáról szóló törvényjavaslat benyujtása ügyében interpellálta az igazságügyminisztert. Kérdi a minisztert, hogy a már elkészült törvényjavaslatot mikor fogja a Háznak bemutatni?

Serbán Miklós a pénzügyminisztert interpellálja. Fogarasmegye községei hajlandók az italmérési jogot három évre bérbe venni. Tekintve a községek szegénységét, kérdi a pénzügyminisztert, hogy hajlandó-e a tárgyalásokat felvenni?

Holló Lajos a nógrádmegyei törvényhatósági bizottság összealakitása ügyében interpellálta a belügyminisztert, hogy hajlandó-e az ott történt törvénytelen intézkedéseket megsemmisiteni?

Interpellácziója kiadatik a belügyminiszternek.

Drakulics Pál a gör. kel. egyház autonomiájának megsértése tárgyában interpellál. Az egyházi javaknak megtartása vagy eladási joga az autonomia értelmében kizárólag a kongressus jogkörébe tartozik. Hosszasabban ismertetve a beocsini zárdafőnökséghez tartozó birtokok eladásának történetét, nagyon sérelmesnek tartja, hogy a kormány ilyen jogokat vindikált e körül magának, melyek kizárólag a kongressust illetik. A kongressus ugyanis foglalkozott ugyan a beocsini birtok eladásának

Folytatás a mellékleten.

iskolai felügyelet és szigor helyett — elnézést és szeretetet találtak. Végre pedig, kik azt szokták felvetni, hogy a hosszas távollét folytán, a hazaszeretet kivesz a növendékek sorából — állitásuk ellenkezőjéről legjobban ugy győződhetnének meg, ha bármilyen hasznos czél kedvéért el tudnák határozni pár éven át idegen föld kenyerét enni. Akkor nagyon hamar belátnák, hogy mennyire tévedtek feltevésükben és hogy ez az érzés, mely az anyatejjel oltódik minden egyes ember szivébe — csak fejlődik — és fokozódik a távollét által. De hát nem-e természetes, hogy azok szemei előtt, kiket a körülmények otthonról távol tartanak — a haza képe megtisztulva minden sötétebb oldalaitól — menten a legenyhébb árnyéktól, mintegy *eszményitett* alakban ragyog.

— — De kit ezen százados intézet, annak élete, szokásai érdeklik, az jól teszi, ha egy csütörtökön elmegy San-Sabbaba. Ezen napon a növendékek már reggel kijönnek az Aventinra. Ebédet a hajdani kolostor tágas refektoriumában tálalják fel, melynek karcsu oszlopsoron nyugvó loggiájáról az örökváros egyik legszebb látképe tárul elénk. A vig élet aztán délután kezdődik és a növendékek egész naplementig az árnyas kertekben maradnak. Szórakozásukról bőven van gondoskodva és számukra több testgyakorló eszközt és játszó termeket rendeztek be. Sokan a hüvös lugasok alatt tekéznek, mások a belső udvarban laptáznak. Több élénk csoport a narancsfa sorokban sétálva vitat valami érdekes, fejtörő tantételt vagy beszéli meg a nap főbb eseményeit. Május havában a növendékek évenkint egy-egy nagyobb ünnepélyt is szoktak rendezni; erre aztán a Collegium Rómában időző hajdani növendékei és barátai is meg vannak hiva.

El is követnek ilyenkor mindent a szives háziurak az intézet ösmert vendégszerető hirének megfelelni. A látogatók tiszteletére hangversenyt, szavalatokat, sőt szini előadást is rendeznek. A gazdag müsor nem egy száma a tanulók sikerült müve, kik daczára sokoldalu elfoglaltságuknak szabad óráikban mindig találnak időt az irodalom, szépmüvészetek ápolására. Néhányan valóságos kis zenekart állitottak össze, mások énekkarokká alakultak. S vannak kik nagyon csinosan rajzolnak és festenek, ezek vállaira nehezedik az összes decorativ munka — és igy mindenik talál megfelelő tért tehetségei fejlesztésére. Az idei majális alkalmával Calderon egyik ismert müve került előadásra. A kis szinpad sok izléssel volt a terebélyes fák lombjai alatt felállitva, mig nézőtérül az egyik udvar szolgált. Ami pedig az előadást illeti az szintén meglepően sikerült, és távol minden tulzástól a fiatalság sok közvetlen érzéssel, és helyes drámai felfogással oldotta meg nehéz feladatát.

Ezen a napokon együtt találjuk tanulók mellett, a tanárokat, igazgatókat — össze gyülve, vigan minden kor és rangkülönbség nélkül. Közöllük nem egy hires Monsignort — sőt Bibornokot láthatunk, kik hajdan szinte ilyen veres taláros növendékek voltak. Ha aztán időközönkint Rómába vissza vissza térnek dehogy mulasztanák el legalább egy csütörtököt töltheti az Aventin lejtőin — vissza gondolva a gondtalan derült napokra mikor még ők magok is S. Sabba kertjeiben lapdáztak.

Lehet-e szebb elégtétele az intézetnek nehéz fáradságáért — van-e őszintébb kifejezése elismerésnek ennél a mély és igaz hála érzeténél, melyet minden egyes távozó növendék mélyen szivébe vésődve visz magával örök emlékül — és hüen megőrzi egész életén át.

Ilyen eredményt puszta szigorral nem igen lehetne elérni. Hála csak ott hozhatja gyümölcsét, hol a szeretet vetette el magvait. — De épen ebben az intézet egész légkörét át lengő keresztényi szeretetben rejlik annak igazi ereje. Ez a leghathatósabb szer a nehézségek megoldására, és a legbiztosabb fegyver esetleges akadályok leküzdésére. Da ezzel a vezetéssel könnyüvé válik ugy a tanári mint a tanuló sokszor sulyos feladata.

Ez képezi a legszilárdabb legtartósabb láncot, a mely őket kölcsönösen egymáshoz füzi, összetartásra birja egy közös nemes czél elérésére. Ha pedig a szeretethez erős hit és törhetlen remény csatlakoznak ott nem maradhat a Mindenható áldása sem és siker fogja koronázni a bármi nehéz munkát is.

*

A collegium-germanicum et Hungaricum megalapitásától a mai napig a sárga Tiber medrében sok viz folyt alá. A ház naplójában számos fényes lap és szomoru kor lett bele irva. A társadalom egy-egy erősebb hullámverése a csendes intézet falait sem kerülték el de annak szilárd alapzatát nem moshatták alá

kérdésével, de abban nem volt alkalma határozni s igy az eladás megkötésére nem is hatalmazott fel senkit. S most egyszerre csak leirat érkezik a kongressushoz, melyben a kormányelnök tudatja, hogy ő fölsége az adásvevési szerződést, a beocsini birtok eladására vonatkozólag jóváhagyta?

Kérdi a kormányt, hogy ki adott neki felhatalmazást az eladás megkötésére? s hajlandó-e a kormány az autonomiai jogokon ejtett sérelmet orvosolni?

Visontay Soma a bankoknak adott 10.000 frt ügyében interpellálja a pénzügyminisztert. Kérdi a minisztert, hogy mily irányelvek vezették a bankok kijelölésénél?

Szerzett-e magának a pénzügyminiszter biztositékot arra nézve, hogy e kölcsönből a gazdasági életnek s a kereskedelemnek reáli szükségletei kielégitést nyerjenek? A mennyiben a pénzpiacz viszonyainak feszültsége késztette a miniszter urat a nagyobb horderejü lépésre, vajjon nyert e mérvadó oldalról az iránt garanciát, hogy a közös jellegü intézményt képező bank által kielégitendő hiteligények számára a magyar pénzügyi kormányok egyidejüleg az oszták kormány is megfelelő és arányos összeget fog juttatni az osztrák állampénztári fölöslegekből.

S mennyire fognak rugni az összegek? Az interpellácziót kiadatik a pénzügyminiszternek.

Legközelebbi ülés kedden d. e. 10 órakor lesz.

NAPTÁR.

— Október 6. —

Vasárnap, Róm. kath. F. 18. Rózsafűz. Prot. F. 17. Brunó. Gör. kelet A. 18. Tekla sz. Izr. 18.

Nap kél 5 óra 50 p., nyug 5 óra 3 p. Hold kelte 5 óra 50 p., nyug. 8 óra 32 percz.

Október 7. Biharvármegye közig. bizottságának ülése d. e 10 órakor.
„ **7.** Katonai lóvásár Nagy-Szalontán.
„ **8.** Jogász ismerkedési-estély a Széchényi-szállodában.
„ **9.** Katonai lóvásár Nagyváradon.
„ **10.** Nagyvárad város törvényhatósági közgyülése d. u. 3 órakor.
„ **11.** Katonai lóvásár Székelyhidon.
„ **12.** Katonai lóvásár Ér-Mihályfalván.
„ **14.** Jégyzői vizsga a megyénél.
„ **15—17.** Ellenőrzési szemle a régi városházán.
„ **17.** Végtárgyalás a László-malom ügyében.
„ **23.** Esküdtszéki tárgyalás a »Szabadság« ellen.
„ **24.** Bizottsági tag választások.
„ **28—30.** Népfelkelők szemléje a városháznál.

Hogy a Collegium és annak növendékei mit tettek a hit érdekében, milyen buzgó kitartással küzdöttek a vallási viszonyok egy szomorubb, egy sötétebb korában és végre hogyan győzedelmeskedtek, mind megtaláljuk a vastag kötetekben jegyezve. Aki közelebbről akarná ismerni ennek a hires intézménynek a történetét az olvassa el a nagy tudományu Steinhuber Cardinalis müvét. Minket magyarokat kivált érdekel, mert benne világosan fel van sorolva az, hogy az itt nevelt magyar ifjak milyen fényes eredményeket mutattak fel.

A collegium alapitásától, a mult évig 615 tag lépett Magyarországból az intézetbe. Továbbá fel van sorolva, hogy e növendékek közül lett 80 apát, 31 püspöki gondnok, 280 püspök, 47 érsek és nem kevesebb, mint 28 Bibornok. Esztergomra magára esik 1580-tól 1780-ig 6 érsek, Váczra 18 püspök, Egernek pedig 1625-től 1822-ig, huszonkilencz év kivételével csupa a Col. G. et H.-ból kikerült érsekei voltak.

Végre ami Nagyváradot illeti a közönséget talán fogja érdekelni, ha megemlitem, hogy hires Püspőkei közül, Pyber János (1619—1625), Lósy Imre (1625—1633), Kisdy Benedek (1646—1648), Bársony György (1663—1675), Benkovich Ágoston (1682—1702), Csáky Imre (1702—1710), Okolicsányi János (1734—1736). Csáky Miklós (1737—1747), Forgách Pál (1747—1757), Pataticz Ádám (1759—1776) Kollonits László1780—1787), mindannyian a Collegum Germanicum et Hungaricum növendékei voltak.

G. V. P.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:
Kiss Dávid kereskedése Fő-utcza,
Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utcza,
Kádár és Kiss czégnél Kishid-fő,
Kutasi D, papirkereskedésében Uri-utcza,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piacz,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utcza,
Mezey János füszerkereskedésében Körös-utcza.
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utcza.
Frankl Mari tőzsde és hirlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiacz.
M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utcza.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtatnak.

Október 6.

Negyvenhat esztendeje történt; — a nemzet, mely különben is mást, mint a feketelelkü Haynaut soha nem vádolt érte, uralkodójával együtt a feledés fátyolát boritotta reá; — de annak a 13 hősnek, kik fényes fegyverténveikkel annyi dicsőséget árasztottak a magyar név dicsőségére, kik a hazához való rendithetetlen ragaszkodásukat és szeretetüket oly drágán, életükkel fizették meg, kik negyvenhat év előtt e napon szenvedtek vértanu halált a hazáért, szabadságért és alkotmányért, — — annak a 13 hősnek emléke el nem mulik, mig magyar él e földön, melynek porát vérükkel öntözték.

A magyar szabadságharcz szomoru emlékü városában fényes, hozzájuk méltó műemlék hirdeti és őrzi az ő emléküket A hazafiúi kegyelet pedig évről-évre megujitja azt. Jól teszi. Azért is, mert megérdemlik, hogy imádkozzunk e napon értük, azért is, mert ma különösen szükség van reá, hogy ápoljuk a hazaszeretet tüzét, mely az ő szivükben oly hatalmas lángot vetett.

Elzarándokolunk emlékükhöz, hogy tanuljunk példájukból nem beszélni, hanem tenni és áldozni a hazáért!

A nemzet vértanuiért a gyászistentiszteletet csak holnap lesz bemutatva a váradolaszii plébánia templomban, — mert ma, Vasárnap lévén, gyászmisét nem lehet mondani.

Virraszon a hős vértanuk emléke felett továbbra is a nemzet hazafias és vallásos kegyelete!

* **Ovácziók a cséffai főszolgabiró mellett.** Zajos ovácziókat redeztek Cséffán — mint tudósitónk irja — Bölöny György főszolgabiró mellett, a ki vasárnap távozott el járásából. Délelőtt a cséffai járás összes jegyzői tisztelegtek nála és szivélyes bucsut vettek a népszerü főszolgabirótól. Ugyanezen alkalommal bucsuztak el tőle Okány község képviselőtestülete és előljárói, a kik bucsu után egy igen szép ezüst serleget adtak át neki emlékül. Ezután még Zsadány község képviselői és előljárói tisztelegtek a távozó főszolgabirónál. A tisztelgések után Bölöny György lakomára hivta meg vendégeit. A lakomán melyen mindvégig kitünő hangulat uralkodott, Ercsey Kálmán szolgabiró mondta az elsö szellemes felköszöntőt, éltetve a távozó derék főszolgabirót. Nagy Imre zsadányi jegyző a nótáriusok érzelmeit tolmácsolta. Ez után egymást követték a sikerült toasztok.

* **Uj magyar nemesek.** Mint a hivatalos lap mai száma közli, a király Zigics Illés nyugalmazott állományu czimzetes honvédszázadosnak és törvényes utódainak a gubovói előnévvel, Desits Gyula szent-gotthardi közjegyzőnek és utódainak pedig a lipováci előnévvel a magyar nemességet adományozta.

* **Meglopott templomi felügyelő.** Bene István Czion-templombeli házfelügyelő siralmasan panaszolta tegnap a rendőrségnél, hogy valaki az ő kárára 20 frtot és a templomba hagyott házi bevételt 10 frtot, mely ujévi ajándéknak volt szánva, ellopta. A gyanu egy 12 éves kis leányra hárul.

* **A kereskedelmi akadémia köréből.** A nagyváradi felső kereskedelmi iskola »Széchenyi« önképző körének ifjusága *Ferenczy* Lajos tanár elnök vezetése mellett tegnap délután tartotta meg alakuló közgyülését. A gyülés megnyitása előtt Ferenczy Lajos gyönyörü beszédben méltatta azon férfiu érdemeit, kit az ifjuság példányképül választott s kinek nevét önképzőköre zászlajára irta. Ezután megtartották a választást, melynek eredménye a következő: Elnők lett *Sicher* Jenő, titkár *Kocsis* Zoltán, főjegyző *Kerger* Dezső, fökönyvtárnok *Mandel* Ernő, alkönyvtárnok *Gittye* Sándor, pénztárnok *Becsky* György, ellenőr *Pojnár* Géza, aljegyzők *Sárkány* László, Halasi Béla, *Böszörményi* Géza és *Popper* István.

* **Névváltoztatás.** Stern Antal és Miksa szerepi illetőségü nagyváradi lakosok vezetékneveinek »Györgyi«re kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

* **Telephon meghosszabbitàs.** A Sebes-Körös vizszabályozó és ármentesitő társulat igazgatója *Pekanovits* Imre, a társulat telephonának *Nagy-Bánom* pusztától a megyei uton haladva *Csökmő* község házáig, innen *Darvas* és *Csökmőn* keresztül haladva a *Kubas* csatornáig leendő meghosszabitásáért folyamodott az alispánhoz. — *Szunyogh* Péter alispán eme kérelmet pártolólag fogja felterjeszteni a miniszterhez.

* **Halálozás.** Részvéttel vettük a következő gyászjelentést : Özv. Diessl Kajetánné szül. Krecsmarek Mária ugy a maga, vaiamint gyermeke Czeczillia és férje Grenerczy Bela m. kir. államvasuti hivatalnok s gyermekei: Béla, Gyula és Piroska, ugyszintén Diessl Venczel, valamint számos rokonok nevében mély fájdalommal tudatja a legjobb férj, szerető atya, após, nagyapa és testvér Diessl Kajetán-nak, folyó hó 4-én d. u. 1 órakor életének 67-ik és boldog házasságának 36-ik évében hosszas szenvedés után történt gyászos kimultát. A megboldogult földi maradványai folyó hó 6-án d. e. 10½ órakor fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint az »Erzsébet« árvaház udvaráből a várad-olaszii sirkertbe örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztesség tételre az elhunyt rokonai, barátai tisztelettel meghivatnak. Nagyvárad, 1865. október 5. Béke hamvaira!

* **Párbaj.** Csütörtökön délután H. G. bankhivatalnok és K. I. kereskedősegéd között kard párbaj volt. Az utóbbi a karján könnyü sérülést szenvedett s a felek kibékültek.

* **A felső leányiskola köréből.** R. *Bauer* Zsófia igazgatónőnő vezetése alatt, a felső leányiskola növendékei a napokban tartották meg az önképzőköri választást, a következő eredményel: Elnök lett *Fuszkó* Klotild, titkár Hirschl Mariska, jegyző Hajdu Mária, aljegyző Robitsek Blanka, pénztárnok Fried Margit, könyvtárnokok Nagy Jolán *Korda* Boriska Tóth Irén, birálók *Ujfalussy* Gizella, Benedek Laura, Nagy Margit, igazolók Déry Mariska, Welkovits Laura, Ujfalussy Klárika és Keledi Ilka.

* **Kihalászott főkönyv.** Már nemcsak emberi és állati hullákat, hanem még *főkönyvet* is halásznak ki a Körös titokteljes hullámaiból Tegnap egy nagy vaskos és rendszeresen vezetett főkönyvet halásztak ki a Körösből, mely *Sonnenfeld* J.-t vallja tulajdonául. A főkönyv Körösbe jutásának titkával most *Kollman* Adolf rendőrbiztos foglalkozik.

* **Elfogott sikkasztó.** A mult napokban történt, hogy *Kandel* kert-utczai bizományos ügynöke *Hoffman* Károly **1300** frt elsikkasztása után városunkból megugrott. A rendőrség ekkor a közeli városokba telegrafirozott *Hoffman* elfogatása iránt — de eredménytelenül. Valószinüleg nem is sikerült volna, ha a kézrekeritésre a mi derék rendőrőrmesterünk *Faludy* Soma nem vállalkozott inkognitó és Gyulán *Hoffman* urat fel is találta és tegnap este vele együtt városunkba érkezett s ma már át is adják a kir. ügyészségnek további illetékes elbánás végett.

* **Az aradi gyásznap megünneplése Budapesten.** Az aradi gyásznap emlékét a budapesti ifjuság ez idén is kegyelettel fogja megünnepelni, erre vonatkozólag a következő meghivót bocsájtották ki: A budapesti kir. magy. tud. egyetem ifjusága f. hó 7-én d. u. 5 órakor a VI—VII. ker. Casinó disztermében (Andrássy-ut 39. I. em.) az aradi tizenhárom magyar vértanuságának évfovdulója alkalmából Gyászünnepélyt rendez, melyre az érdeklődőket tisztelettel meghivja Pivár Rezső, a rendező bizottság elnöke. Komlóssy Arthur a magyar diákszövetség elnöke.

* **Monostor-pályi a postáért**. Monostor-Pályi község lakossága erősen érzi a hátrányát annak, hogy nincs postája. A község képviselőtestülete elhatározta, hogy ha a postaigazgatóság felállitja a posta hivatalt a községben, 10 egymásutáni évben 80—80 forinttal járul a postahivatal fenntartásához. A kérvényt már be is adták a postahivalal felállitása iránt.

* **Kutya heczczek a Kolozsvári-utczán.** Többen panaszkodnak, hogy a Kolozsvári-utcza 43 sz. háznál egy nagy kutya van, mely az egész környéket félelemben tartja, a nőkre felugrál, ruhájokat összetépi, úgy, hogy már alig mernek arra járni. Mi is tapasztaltuk már a Főutczán is, hogy milyen kellemetlen a járókelőkre nézve az ilyen nagy kutyákat szabadon engedni. Jó lenne azért a tulajdonosoknak vagy kötve tartani veszedelmes kedvenczüket vagy legalább szájkosárral ellátni.

* **Bikaviadal Budapesten.** A millenium alkalmával egy nagy spanyol bikaviadal-társaság önálló nagy amfiteátrumot akar emelni és abba bikaviadalokat rendezni. Kétségtelenül a kiállításnak egyik legnagyobb vonzerejét képeznék ezek a bikaviadalok, miután Európa keletén, hasonérdekességü látványosság még nem volt. Az engedély kieszközlésére Pázmándy Dénes országgyülési képviselőt kérték fel, ki a miniszteriumhoz már be is adta a kérvényt, mely legközelebb el lesz intézve.

* **Eljegyzés**. *Kovács* Béla a biharmegyei kereskedelmi és termény hitel-bank alkalmazottja eljegyezte *Szabó* Antal iparos polgártársunk szép és kedves lányát, Mariskát.

* **A 48-as párt ülése**. A nagyváradi függetlenségi és 48-as párt ma d. u. 4 órakor saját körhelyiségében szervezkedő és tisztujitó közgyűlést tart, melyre is a párt tagokat tisztelettel meghivja az *Elnökség*.

* **Öngyilkosság.** *Balogh* Antal szalontai földesúr, kinek városunkban sok ismerőse és rokonsága is van, ismeretlen okból öngyilkos lett.

* **Elgàzolás**. Fenesi József a Diana fürdőszolgájának 7 éves fiát a 47. sz. bérkocsi elgázolta. A gyermeknek az ijedtségen és csekély zuzódáson kivül semmi baja nincs.

* **A Szent-László könyvnyomda és papirraktárban** kaphatók csinos *levélpapirok* dobozokban, továbbá *névjegyek* különböző alakban tetszetős dobozokban, litografirozva vagy nyomtatott betükkel igen jutányosan elkészittetnek.

* **Hypodrom**. Lodi Terézia hypodroma ma válogatott müsorral fogja a közönséget mulattatni. Ezen ügyes társulatot ajánljuk a nagy közönségnek.

* **Elveszett kendő.** A Léderer Dezső hangversenye alkalmával egy női kötött kendő eltévedt, megtalálója sziveskedjék azt kiadóhivatalunkba átadni.

* **Zene a Zöldfában.** Minden vasárnap és csütörtökön Hamza Miska és fia zenekara játszik.

* **Rövid hirek.** *B.-Földváron* Varga István a napokban felakasztotta magát. A tett oka ismeretlen. — *Győrszentmártonban* Mogyoróssy Péter pénzügyőri fővigyázó, tegnap reggel gyógyithatlan betegsége miatt agyonlőtte magát. — *Tótmegyernél* a vonat elgázolta Mahatsek Fábián hivatalnok-gyakornokot, a ki a vágányok között álldogált. — *Szilágy-Somlyón* Bányai István mészáros a napokban agyonlőtte magát. Tettének oka a nyomor volt.

*

Százezrek használják a Vértes gyógysz. Ferenczpálinkáját s meggyőződtek arról, hogy az a forgalomban lévő árucikkek között a legjobb s leghatásosabb készitmény. 3

Az ipartestület köréből.

Az ipartestület előljáróságának f. é. október hó 3-án tartott rendes havi ülésében a következő ügyek nyertek elintézést.

A mult havi ülés jegyzőkönyve felolvastatván, jóváhagyatott.

Bertsey György elnöki jelentése következett, melyben indokolja, hogy hosszan tartott betegsége miatt akadályozva volt elnöki kötelességeinek teljesitésében, addig azonban törvényes helyettese Andriska Károly alelnök az ügyvezetés kivánalmának mindenekben eleget tett a miért is hálás köszönetét nyilvánitja, az előljáróságtól pedig kimaradásáért elnézést kér. Az előljáróság részvétét nyilvánitja az elnök hosszas betegsége felett, örömét felgyógyulásához, elismerő köszönetét az eddigi összmüködésért, s eljárását jóváhagyja.

A számvevői jelentés a julius és augusztus havi pénztári számadásokról tudomásul vétetett. Klell Béla, »Szigligeti társaság« Maszlay Károly és a Szent-László nyomda nyugtái és számlái kiutaltattak.

Fenyves József, Rottenburg Sámuel és Hirsch Márkussal kötött lakbér szezződések jóváhagyattak.

A menház vizdijainak fizetése alól való felmentés czéljából, a törvényhatósághoz beadott kérvény iránti elnöki intézkedés jóváhagyólag tudomásul vétetett.

Medveczky Dezső volt testületi jegyzőnek állásáról való lemondása elfogadtatott, azon kérelme, hogy január és február hónapokra 33 frt 34 kr. mint fizetési többlet részére folyósittassék, elfogadtatott.

A jegyzői teendőkkel — további intézkedésig — Jankovich János bizatott meg, a megállapitott jegyzői illetménynyel.

Szücs Izsónak ipariskolai igazgatóul történt megválasztása, tudomásul vétetett, az ipariskolákat látogató bizottságba Milibák J. elnök, Bauma Vincze, Nozáky Rudolf, Óváry Lajos, Széles Lajos és Ujváry Vilmos lettek megválasztva.

A menház tüzkár elleni biztositásával az elnök bizatott meg.

A menház felszerelési költségei fedezésére tartott jótékonyczélu szinielőadás bevétele és a felülfizetések összege 629 frtban beutalva a szives adakozók és a buzgó fáradozóknak köszönetet szavaztatott, ugyan eczélra adakoztak eddig, Ács Mihály egy 40 frt értékü divánt. Weiszlovits Adolf és fia 16 frt értékben 4 csepegő követ, Harsányi József 1 frt értékben ócska üvegeket, Farkas Imre 1 frtot, katona szállásczédulákban 3 frt 50 krt, a szives adakózóknak elismerő köszönet szavaztatott.

Elnök által a menház részére megrendelt 24 vaságy beszerzése jóváhagyatott. A menház tökéletes felszerelésnek kivitele és megrendelésével, az elnök a házépitő bizottsággal egyetemben lettek megbizva.

Az iparos segédmunkások közvetitése és a szálló szabálya jóváhagyás végett, az elsőfoku iparhatóság elé terjesztetni határoztatott.

Az iparossegéd szálló tartóval kötött szerződés, a felmondás mikénti eszközölhetése végett, véleményadásra a testületi ügyésznek adatott ki. Schuch József bérlő által a kávéházban levő légszeszlusztereknek az ujabb rendszerü Auerféle égőkre leendő átalakitása engedélyeztetett, a költségek felének viselése, amennyiben azok a testület tulajdonává fognak válni — elfogadtatott.

Az ipartastületi ifjuság önképző egyletének a tagsági dijak behajtására vonatkozó kérelme, nem nyert pártolást.

Végül felolvastatott az ipart nyertek és az iparokat beszüntettekről érkezett iparhatósági értesitések, ezeknek tudomásul vétele után, az ülés berekesztetett.

Vidéki levelezés.

Derecske, 1895. okt. 4.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Folyó hó 3-án, azaz szerdán városunk olyan magasztos jelenetnek volt tanuja, mely nagyon ritkán szokott a mai szükkeblü világban ismétlődni. Egy a nyája iránt érdeklődésben hevülő lelkipásztor buzgóságát hirdette, ezen napnak dicsőséges érdeme, mely egy uj és megáldott leányiskola képében tárul a szemlélő elé. Egy lelkipásztor alig 3 évig működik ily nagyfontosságu és nagy költségeket igénylő intézmény létesitése körül s e 3 év alatt tökéletesen létrejön a mü! A mozgalom kezdetén szánakozó mosolylyal fogadtuk a nagy fába vágott fejsze hangját, . . . és most az veheti joggal ajkaira e mosolyt, aki egyrészt az előtte elterülő diszes uj iskolát, másrészt a multban kételkedők arczát szemlélve mondhatja: »Mit féltek ti kicsinyhitüek?«

Az iskola megáldási ünnepély méltó megüléséhez megtörténtek az előkészületek. A templom, de kiváltképen az uj leányiskola virágos díszt öltött. Reggel 9 órakor az egybegyült kerületi papság mely épen e napra tűzte ki őszi ülését, méltóságos és főt. *Dr. Wolafka* Nándor vál. püspök, prépost-kanonok, mint ker. esperessel élükön elindult a templomba, melyet szépszámu és intelligens közönség töltött meg. Ker. esperes Ur ünnepélyes segédlet mellett megkezdte a szerkönyv előirta szertartást az iskola megáldására vonatkozólag. Majd körmenetileg az uj leányiskolai helyiségbe vonult az ájtatos menet, ahol a szép tágas tantermet, valamint a ritka kényelmes tanitónői három szobás lakházat ünnepélyesen megáldotta. A körmenet visszaindult a templomba és a szertartást végzett főpap a szószékre lépvén ékes nyelvü, tartalmas alkalmi beszédet mondott. Beszéde folyamán különösen az istenes tudomány fontosságát hangsulyozta és kötötte szigoru felelőségképen a szülők szivére; a hit gyakorlatának, a jó példaadásnak tudományát, melyet, ha nem mivel a szülő, rettenetesen fog bünhődni már életében elhanyagolt gyermekeinek szörnyü valóságában, kik áldó szavak helyett megvetés, átok és gúnyban fognak megemlékezni az öregekről, a vénekről.

Majd a gyermekekhez fordult az ékes szavu főpap és bámulatos könnyüséggel beszélt nyelvükön, lelkökre kötvén az engedelmesség gyakorlását.

Megemlékezett a szónok azoknak neveiről is, akik különösebb módon kitüntették magukat az uj leányiskola felállitása közül. Első helyen megemlékezett Dr. *Nogátl János* főlsz. püspök és káptalani nagyprépostról, aki eddig 900 forinttal járult és évenkint 200 forinttal hozzájárul az iskola gyarapitásához. Továbbá *Palotay László* apát-kanonokról, aki 500 forinttal segitette elő az iskola felállitását és évenkint 50 frtot ad az iskola folyó költségeinek fedezésére.

Dr. *Szabó Béla* járási orvos és *Leitgéb Imre* nagybirtokosról, akik jelentékeny módon részt vettek az iskola felállitás szükségleteinek fedezésében.

Ugyszinte az iskola valamennyi jótevőiről áldást esdvén le mindnyájukra. Könnybe vegyült szemek, sőt hangos zokogások kisérték szónoklata folyamán a lelkes főpapot, a kinek szavaihoz mi csak annyit akarunk hozzátenni, hogy föl-emlitjük az ő áldozatkészségét is a derecskei tanügy körül: amennyihen évenkint 200 frttal járul a tanitó ás tanitónő szerény jövedelmének nagyobbitásához.

Szent beszéd után a föpap csendes misét olvasott, a mely után a nép egy kedves és magasztos ünnepély örök emlékével hagyta el a szent helyet. A papság pedig hivatalos ker. üléséhez fogott.

Az áldomás is meg volt a vendégszerető és népszerü plébános ur házánál; asztalköszöntők is voltak bőven. Délután a papság is szétoszlott. Hazajöttünk s midön a lefolyt ünnepélyre gondolok, midőn a szép, uj iskolára visszaemlékezem, hogy három év alatt egy erszény nélküli plébános mily müvet tud létrehozni: mondhatom, hogy valódi értelemben tanárunk volt egykoron a tanintézetben, de még most is az a buzgalomban dr *Karsch* Lollion!

Egy jelen volt.

Békés, 1895. okt. 4.

A mi egyházmegyénk iskoláinak föllendülésére, virágzására és gyarapodására olyan igen üdvös eredményeket szokott okozni, a főtanfelügyelői iskola látogatás terhes munkáját a napokban végezte és végzi *Palotay László* apát-kanonok ismert buzgalmu és tevékeny egyházm. főtanfelügyelő.

A napokban a gyulai esperesi kerületnek volt a legszivesebben látott vendége, a mikoron is a következő iskolák részesültek megtisztelő látogatásában:

Gyulán: 4 fiu, 4 leány és 4 vegyes iskola, *Csabán* 6 vegyes, *Békésen* 6 fiu, 6 leány, *Sarkadon* 1 vegyes, *Gerlán* 1 vegyes, *P.-Tarhoson* 1 vegyes, melyek közül kiváltképen a gyulai és békési iskolák nyerték ki, a plebánosaiknak és tanitóiknak érdemeit elismerő főtanfelügyelői dicséretet.

Felesleges talán emliteni, hogy egy ilyen iskolalátogatás, milyen buzditás és elismerés ugy a plébánosok és hitoktatók, mint különösen a tanitók munkájára és fáradozásaira nézve, nemkülönben ennek köszönhetjük, hogy különösen a békésmegyei iskolák minden tekintetben a kitünő iskolák szinvonalán állanak.

Palotay személyével kapcsolatban nem hagyhatjuk megemlités nélkül, hogy valahol csak ő megjelen, ugy a világi előkelőség, mint a papság és tanitói kar tüntetésszerü lelkesedéssel, a ragaszkodás, hódolat és szeretet ezer jeleivel és pompás magyar vendégszeretettel fogadja, a mi pedig napjainkban figyelemreméltó gazdag és független világi előkelő urak az ö részére sietve igyekeznek felajánlani lekötelező és udvarias szolgálataikat és szivességeiket. *G. I.*

EGYLET.

Nyilvános kimutatás és köszönet.

A *„nagyváradi ipartestület ifjuságának önképző egylete“* által, folyó évi szeptember 22-én rendezett szüreti mulatság alkalmából az alább közölt felülfizetőknek igaz köszönetét nyilvánitja az egylet nevében:

Németh Antal, biz. elnök. *Agod Lajos,* pénztárnok.

Schlauch Lőrincz bibornok-püspök ur 10 frt, Sal Ferencz kir. tanácsos, polgármester ur 5 forint, Des Echerolles család 4 frt 50 kr, Bertsey György 3 frt, Kiss Elek, Margulit Gyula, Dévald Mihályné, Mészáros József, Gönczi Gyula 2—2 frt, Óváry Lajos, Kurcz Ignácz, Reizmann Mór, Fekete László, N. N., Piczek Róbert, Milibák József, Miskolczy Barna, Nátafalusy Kornél, Dr. Konrád Márk, Dr. Radó Ignácz 1—1 frt, Tarsoly Sándor 60 kr, Heffer J., Stanga Jenő, Papp János, X. Y., N. N., B. M., K. P. 50—50 kr, Karzati jegy 40 kr, Isten veled 40 kr, V. J., Kanofszky M., N. N., Tóth Zsigmond, N. N., Fábri Zsigmond, Valentin, Bumbera Imre, N. N. 30—30 kr, Király Zsigmond 25 kr, N. N., Voncz Zsigmond 20—20 kr, Fehér N. 10 kr.

IRODALOM.

— **»Iskola.«** A folyó évi szeptember havi (7-ik) szám tartalma: Veni Sancte Spiritus! *Bodnár Virgiltől.* Kath. elemi iskoláink uj tanterve és a szakférfiak. Vélemény az uj kath. tanterv-javaslatról, *Paedagogustól.* Felszólalás ugyanazon tárgyban, *Mócsy Antaltól.* Jegyzetek az uj tanterv olvasása közben. A tanárképzés, *Paksitól.* Mikép nyerheti meg a tanitó legsikerèsebben a családot az iskola törekvését támogató munkatársul? Tárcza: Schulcz Imre. Kérdések és feleletek. Gazdasági megfigyelések. Irodalom. Vegyesek. Ifjusági iratok.

A kàrmelhegyi Boldogasszony Képes Naptára az 1896. évre. IV. évfolyam. Megjelent a győri kármelita-zárdában és ugyanott kapható. Ára 30 kr. Postán küldve 35 kr. 10 példány egyszerre rendelve drbja 27 kr. összesen 2 frt 70 kr. 25 péld. egysz. rendelv. drbja 25 kr. összesen 6 frt 25 kr. 50 péld. egysz. rend. drbja 22 kr. összesen 11 frt. 100 péld. egysz. rend. drbja 21 kr. összesen 21 frt. 500 péld. egysz. rend. drbja 20 kr. összesen 100 frt Bérmentes küldéssel. A föt. lelkész uraknak bizományba is szivesen adatik leszámolásra 1896. január 15-ig mikor a megmaradt példányok teljes árban visszavétetnek. Ugyanott és ugyanezen feltételek mellett jelent meg és kapható: Kath. Volkskalender U. L. Frau v. Berge Karmel für das Jahr 1896.

REGENY-CSARNOK.

A csikárma.

(Nőrablás.) 3

Irta: May Károly.

Forditotta: Nix.

(Folytatás.)

— Nem mehetek, uram, mert ha nem hozom magammal a bölcs effendit, akkor 100 botot kapok a talpamra.

— Akkor köszönd meg gazdádnak — egyiptomi rabszolga — hogy kegyének sugarait rábocsátotta talpadra. Nem akarlak ettől a szerencsétől megfosztani. Szállem álejkum, Alláh legyen veled! Váljék egészségedre mind a száz!

— Hadd mondjak hát még egyet, dicső aga. Gazdámnak a kincstárában sokkal több a zacskó (pénz), mint a mennyit valaha meg tudnál olvasni. Meghagyta nekem, hogy te is velünk jöjj és olyan baksist (boravaló, ajándék) fogsz kapni, a milyent még a kedive sem adhatna.

— Alláh áldja meg ajkaidat, barátom — mondá a kis Hálef sokkal barátságosabb hangon — de egy piaszter az én kezemben többet ér nekem, mint tiz zacskó a máséban. A te kezed pedig olyan sovány, mint a hurokba került sakál, vagy a sivatag túl a Mokáttám hegységen.

— Ne tartsd vissza szívednek segitségét, bátyám!

— Én a te bátyád? — Ember, gondold meg, hogy rabszolga vagy, mig ellenben én független emberként kisérem, én oltalmazom az én effendimet! Szívemnek segitségét pedig visszatartom. Hogyan teremjen gyümölcsöt a föld, ha az égből olyan kevés harmatcsepp hullott reá.

— Itt van még három csepp!

— Három? — No akkor meggondolom, vajjon zavarhatom-e az effendit, föltéve, hogy gazdád csakugyan olyan baksist fog adni.

— Megadja.

— Akkor hát várj egy kissé.

Végre tehát megpuhult a ravasz róka. Egyébiránt ő is csak az általános keleti szokást követte; sőt némileg mentségére szolgált, hogy mint »kisérőm és védelmezőm« nevetségesen csekély bért követelt.

A kihallgatott párbeszédben egyébként az érdekelt a legjobban, hogy női beteghez hivták, mert tudvalevőleg Mohammed követői a nomád törzseket kivéve — háremjüknek lakóit idegen férfinak sohasem mutatják. Valószinünek tartottam, hogy a jelen esetben valami vén asszonyról lesz szó, aki talán jellemének vagy kedélyének kiváló tulajdonságaival meg tudta tartani urának szeretetét.

Hálef belépett.

— Alszol ó szidi?!

A nagykötél most engem szólitott igy, odakint pedig magát nevezte szidinek.

— Nem alszom. Mit akarsz?

— Valami ember van kint, aki beszélni szeretne veled. Csolnakkal jött a Nilson és azt mondja, hogy nekem is el kell vele mennem.

Tudtam, hogy a kilátásba helyezett borravaló bántotta; de ugy tettem, mintha párbeszédükből semmit sem hallottam volna.

— Mit akar az az ember?

— Valami beteghez hiv.

— Nagy baj van?

— Igen nagy effendi. A betegnek lelke már el akarja hagyni a földet. Sietned kell, ha visszaakarod tartani.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

Az erdélyi püspök betegsége.

Gyulafehérvár, okt. 5. (Saj. t. táv.) Lönhardt Ferencz, erdélyi püspöknek, megrongált egészségi allapota, mint a püspöki teendők részére koadjutor válik szükségessé. A koadjutor személyére nézve még nem történt megállapodás. Eddig Párvy, egri kanonok és Csáky, esztergomi kanonok vannak kombináczióba véve.

Néppárti nagygyülèsek.

Budapest, okt. 5. (Saját tudósitónk táv.) Arról kapunk hirt, hogy most már a reformátusok is csatlakoznak a néppárthoz. A holnap tartandó tatai néppárti nagygyülésen a reformátusok, e hó 20-án pedig Sasvárott az evangelikusok tömegesen fognak résztvenni. A holnapi tatai gyülésen gróf Zichy Nándor elnököl, beszélni fognak báró Ditfurth, Molnár és Radnay plébánosok. A sasvári gyülésen Pozsony és Nyitramegye felsőjárásainak összes községei képviselve lesznek, Veszprémben és Vasmegyében nagyban készülnek gyülések tartására.

Az országos gazdaszövetség.

Budapest, október 5. (Saját tud. távirata.) Az orsz. gazdaszövetség szervező bizottságának mai ülésén Bujanovits Sándor elnök melegen emlékezett meg gróf Zichy Istvánnak a magyar agrármozgalom egyik buzgó harczosának elhunytáról. Köszönetet mondott egyuttal Bernát Istvánnak a zálogba tett Magyarország czimü munkájáért. Ezután Bernát referált a befolyt aláirásokról. Többek hozzászólása után gr. Dessewffy Aurél utalt a nehéz helyzetre, a melyben a gazdák Európaszerte vannak, a mire segitség csakis a szervezkedésben rejlik.

A külügyminiszterium.

Bécs, okt. 5. (Saját tud. távirata.) A magyar és osztrák hivatalos lap holnapi száma Goluchowszkihoz intézett legfelsőbb kéziratot fog közölni, mely a külügyminiszterium czimét a közjogi viszonynyal megfelelőleg állapitja meg.

Orosz-Nèmet barátkozás.

Páris, okt. 5. (Saját tudósitónk távirata.) A »Figaró« arról értesül, hogy Vilmos császár a czárt meghivta vadászatra Trakhenenbe, közel az orosz határhoz. A lap hozzáteszi e hiréhez, hogy ez közeledés akar lenni az orosz czárhoz. A meghivást Moltke gróf, a császár hadsegéde közvetitette. A czár válasza még nem érkezett meg.

A zsidò ügyek előadója.

Bndapest, okt. 5. (Saját tud. távir.) A zsidó ügyek a kultuszminiszteriumban eddig a protestáns ügyek referense végezte, Most, hogy a reczepcziót megszavazta a törvényhozás, a zsidók körében mozgalom indult meg az iránt, hogy a zsidó ügyek számára a vallás- és közoktatási miniszteriumban külön előadói állás szerveztessék.

A balkán zavargások.

Bécs, október 5. (Saját tudósitónk távirata.) Mérvadó körök a konstantinápolyi helyzetet nagyon aggasztónak tartják. Olyan személyiségek, a kik érintkezésben vannak a legfelsőbb körökkel, azt állitják, hogy a legközelebbi tavasz váratlanul nagy inzurrekcziót fog hozni a Balkán-félsziget minden részében.

Nagy sikkasztás Aradon.

Arad, okt. 5. (saját tud. táv.) Ma szenzácziós sikkasztásnak jöttek nyomára. Arányi királyi jószágigazgatósági számtanácsos ugyanis a jószágigazgatósági számadások átvizsgálásakor 95.000 forintos sikkasztásnak jött nyomára az aradi adóhivstalban. A kompromittált emberek száma egész legió. Az éjjel már letartóztatták Scheinberger Mór kávés orgazdát, aki egy időben Wekerle Sándornak uj javaslatot ajánlott, továbbá Bacs Norbert volt adótárnokot, Czeglédy Mihály adóellenőrt. Király Géza jószágigazgatósági számvizsgálót és Tenner Rudolf ügynököt. Ezeken kivül még több uri ember letartóztatása is várható, akiket szintén sulyos gyanuokok terhelnek a sikkasztásban való bünrészességben. Az eddig elfogottak közül a főbünös Bacs be-

ismerésben van. Bevallotta, hogy a sikkasztást három évvel ezelőtt követte el és pedig hamis nyugták alapján. A vizsgálatot esélyesen folytatják s eredménye elé lázas izgatottsággal néz Arad egész lakossága.

Az uj osztrák kormány.

Bécs, október 5. (Saját tud. távirata.) A legközelebbi napokban az uj kormány már megkezdi munkálkozását. Első sorban arról lesz szó, hogy a kormány munkaprogrammját megállapitsák arra az időre mire a képviselőház összeül és hogy megbeszéljék a miniszterelnök beszédének tartalmát.

A képviselőház összeülése előtt a miniszterelnök a parlamenti pártok vezéreivel is éiutkezésbe lép és pedig okt. 22-én van tervbe véve egy értekezlet a néppártok fejeivel.

Közgazdaság.

Gyümölcsfaiskola. A gazdáknak igen sok gondot ad olyan bevásárlási forrást találni, a melyből nyugodt lelkiismerettel szerezhetnek be gyümölcsfa-oltványokat. Dolhai Petrovay György nagykürüi (Jász-Nagykun-Szolnokmegye) faiskolájáról különös elismeréssel szólnak az ott vásárló gazdák s most a megrendeléseket megkönnyitendő, a faiskola tulajdonosa részletes árjegyzéket adott ki, melyet kivánatra mindenkinek szivesen megküld.

Méhészet. A méhek évadja lejár; itt az ősz, kisasszonynap után már az okszerütlenül kezelő méhészek irgalom nélkül fojtogatják a szorgalmas munkásokat, hogy elvegyék tőlük, mit egész nyáron gyüjtöttek. Méz ez évben lesz oly nagy mennyiségü, minő régen nem volt, tehát a sanyaru mult évet helyre hozta. Az okszerü méhészek is most már elkészülhetnek a betelelésre de a mézpergetéssel vigyázzanak, ne hogy tulzásba jussanak, mert a réteket lekaszálták, s a tarlókat felszántják, eső nem volt, tehát valószinüleg vissza fog esni a bő behordozás. Pergessünk, de óvatosan s inkább ajánlatos a méz egyrészét keretesen eltenni.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. október 4.

Budapest, október 4. I. Készáruüzlet. Buzát ma mérsékelten kinálnak, a vételkedv korlátolt volt és szilárd irányzat mellett 20.000 q. hazai buza kelt el 2½ krral olcsó árakon vásároltak.

Tiszavidéki 150 q. 82. k. 6.70 frton.

Idegen buzákban nem volt forgalom.

Rozs irányzata csendes, ára nehány krral csökkent ára nehány krral emelkedett Budapesten.

Tengeri és árpa irányzata lanyha és csekély forgalmu.

II. Határidőüzlet. Amerikában a készletek apadóban vannak, a miért 2⅝ centes árjavulást jelentett, minek folytán nálunk is emelkedtek az árak néhány krral. Különösen szilárd volt a rozs, melynek ára vételek folytán 2—3 krral csökkentek.

Előfordult kötések: buza őszre 6.27—6.30 frt, rozs őszre 5.65—5.68 frt, tengeri 1896. máj.—juniusra 4.44—4.49 frton, zab őszre 5.57—5.59 frt, káposzta-repcze szeptemberre 10.85—10·95 forinton.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. október 5-én.

Magyar aranyjáradék 4%	121.30
Magyar koronajáradék	99.40
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4½%	124.25
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2½%	100.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876 ból	121.25
Magyar földtehermentesitési kötvény 4%	97.½
Italmérési jog megváltási kötvény	100.50
Horvát-szlavon földtehermentesitési kötvény	98.—
Magyar nyeremény sorsjegy-kölcsön	159.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	147.—
Osztrák járadék papirban	100.75
Osztrák járadék ezüstben	101.—
Osztrák járadék aranyban	121.50
Osztrák korona járadék	101.25
1860. oszir. államsorsjegyek	153.—
Osztrák-magyar bankrészvény	1075.—
Magyar hitelbank részvény	487.50
Osztrák hitelintézet részvény	404.60
Osztrák-magyar államvasuti részvény	393.—
20 frankos arany (Napoleond'or)	953.—
Német birodalmi márka	58.90
London vista	120.30
Paris vista	47.57
20 márkás arany	11.75

489. V. szám. 1895.

Árverési hirdetmény.

Alulirott kiküldött birósági végrehajtó ezennel közzé teszi, hogy a margittai kir. járásbiróságnak 1894. évi 4051. P. számu végzésével Weisz Károly és társai felperes részére **Szilágyi Keve** és **társa micskei lakosok** alperes ellen 334 frt követelés és jár. erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás folytán 250 frt befizetett összeg betudásával alperestől lefoglalt 600 frtra becsült ingóságokra a margittai kir. járásbiróság 3692/95. P. számu végzésével az árverés elrendeltetvén, annak felülfoglaltatók követelése erejéig is amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna **Micske községházánál** leendő megtartására határidőül **1895. évi október hó 9-ik napjának délutáni 3 órája** tüzetik ki, amikor a bióilag lefoglalt széna, tehén, sertések s egyéb ingóságok a legtöbbet igérőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Fölhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégittetéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tünik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alólirt kiküldöttnél vagy irásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bióság tábláján kifüggesztését követő naptól számittatik.

Kelt Margittán, 1895. évi szeptember 5-ik napján.

Jancsó Béla,
kir. bir. végrehajtó.

265 1—1

„Hungária-kávé" százezrek által elismert legjobb tápszer, mely az ázsiai szemes kávét pótolja. A »Hungária-kávé« minden háztartásra nézve napi használatul a legmelegebben ajánltatik, mert ugy felnőttek, mint gyermekeknél a **gyomorból és belekből a nyákot és minden az emésztést akadályozó anyagokat eltávolit, a gyomrot és vért tisztitja. A jó étvágyakat elősegiti, tápiál és erősit.** Mint háziszer kitünő sikerrel használtatik: étvágyhiány, gyom r- és bélhurut, gyomor- és fejgörcs, gyomortól eredő fejfájás, vérszegénység, álmatlanság ellen; enyhülést eredményez aranyér-, ideg-, szív- és tüdőbajoknál. Igen jó hatást gyakorol **rhachitikus gyermekeknél és ezek tartós bélhurutjánál. Sulyos betegségek után** megfogyottak és olyanoknál, kik ideg- és hystericus bántalmak miatt ázsiai kávéval nem élhetnek, a »Hungária-kávé« rendkivül erősitőnek és táplálónak bizonyult, sőt a betegségek tartama alatt ezen kávé az *egyetlen,* mely a nélkül, hogy izgatólag hatna, kellemes zamata és jó ize által **a beteget felüditi.**

1 kiló ára 1 forint 20 kr. Megrendelhető postán **utánvéttel,** vagy a pénz előleges beküldése mellett

Szalády Antal gyárosnál

(246) 7—10 *Budapest, VI., Andrássy-ut 86 T.*

Nagyváradon: Janky Antal, Kádár és Kiss, Tóth Zsigmond, Wurst József, Mezey János és ifj. Popper József uraknál.

FERENCZ-

Pálinka (Sósborszesz),

(216) 3—26

VÉRTES

gyógysz.-féle

használatban a leghatásosabb.

Ára egy üvegnek 1 és 2 korona.

Kaphatók gyógytárakban, drogueriákban és fűszerkereskedésekben. — Egyedüli főraktár Nagyvárad és vidéke részére **ifj. Weisz Bernát** urnál.

Raktárak Nagyváradon: Janky Antal, Kádár és Kiss, Wurst József, Wachsmann Albert, ifj. Popper József és Mertz Nándor uraknál, valamint **Nyiry György** ur gyógyszertárában, a hol azon kivül kaphatók a »SAS« gyógyszertár világhirü gyógyszerei, u. m.: dr. Heuffel-féle *gyomoressentzia;* dr. Heuffel-féle *vértisztitó labdacsok; Injectio* és *Capsules veget.; Antibetin; Sassaparilla kivonat;* Herkules-fürdői *köszvényszesz* stb. A hol nincsen raktáron, megrendelhető egyenesen a készitőtől: **VÉRTES LAJOS „Sas" gyógyszertárában, Lugos 2/a sz.**

Nagyvárad és Biharmegye
LEGNAGYOBB
női kézi munkák raktára.

A legegyszerübbtől a legfinomabb minőségig

BLOUSOK

és pedig **1** forint **50** krajczártól **18** forintig.

Különösen figyelemre méltók.

Leányka ruhák és felöltők feltünő nagy választékban,

mindenféle téli kötött áruk legujabb ruhadiszek,

melyeknek megtekintésére kéri a n. é. közönséget

FREYBERGER ALBERT,

229 10—10 **Nagyvárad, Fő-utcza, Bazár-épület.**

CARLSBADI CZIPŐK!

Az **őszi** és **téli** évadhoz ajánlja

NÁDOR L. és TÁRSA

Zöldfa-utcza, dr. Munk-féle Bazár-épületben

a legujabb KALAPOKAT.

Legnagyobb czipő-raktár

és legolcsóbb bevásárlási forrás!

Fehér és szines *férfi* és *fiu ingek, gallér* és *kézelők* a legjobb minőségben. ***Nyakkendők,*** valódi ***prágai kesztyük, pénz-*** és ***szivartárczák, esőernyők, séta botok.*** franczia és angol ***illatszerek,*** valódi ***email ing-*** és ***kézelő gombok, nyakkendő tűk*** stb.

(239) 6—10 **Kalap különlegességek**

valódi angol, olasz és Pless kalapok főraktára.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek!

Vizmentes BAGARIA csizmák!

Valódi Jäger alsók és harisnyák!

(Haj-Regulator) egyedüli szer ősz haj természetes szin visszanyerésére!

Kitünő borok!

A renovált

„ZÖLDFA“

Kitünő borok!

A legnagyobb kényelem!

Éttermek, kávéház berendezése

a fő- és székvárosi hason üzletekkel versenyez.

A modern kivitelben átalakitott termek, szobák egészen ujonnan festve és bútorozva.

A renovált

ZÖLDFA

Biharmegyében ma a legelegánsabban és legczélszerübben berendezett szálloda.

Mélyen tisztelt közönség!

Nem kiméltem költséget, hogy az elavult **„ZOLDFA“** helyiségeit a mai modern igényeknek megfelelőleg berendezhessem.

Hogy ezen czélom sikerült, bizonyitják a helybeli lapokban megjelent kedvező tudósitások és a nagy közönség elismerő nyilatkozatai.

Kitünő boraim és konyhám ajánlani felesleges, a mélyen tisztelt közönség évek óta ismeri; e helyen csupán a további pártfogást kérem.

Megrendelések társas reggelire, ebédekre, vacsorára, vagy lakomára étlap, avagy megállapitott árak szerint mindenkor elfogadtatnak s figyelmesen kiszolgáltatnak.

Kivánatra külön diszes éttermek rendelkezésre állnak.

Havi étkezés. **Ebéd és vacsora egy hóra 24 forint.**

Áll: délben 3 fogás (közte egy sült) és vacsora 1 fogás étlapról választva

Öt napon belőli napok leszámitásba nem vétetnek.

Füthető folyosók. Telefon. | Zónajegyek válthatók.

Minden csütörtökön és vasárnap HAMZA MISKA és fia zenekara játszik.

Bővebb értesitést a körlevelekben.

(259) 5—6

Teljes tisztelettel

Czeglédy Sándor,

a „Zöldfa“ bérlője.

Nap vagfriss

csemege és gyógyszőlő

a legnemesebb **Chassellas, muskotály** s **Hybrid** fajokban.

(Fehér, rózsaszin, piros és kék.)

Az 1885. évi nemzetközi szőlőkiállításon Budapesten az

„ELSŐ TISZTELET-DÍJ"-jal

kitüntetve.

Fehér csemege szőlő kilója — — — **30** kr.
Rózsa bakator „ — — — **44** „
Zamatos muskotály „ — — — **48** „
Csemege szőlő vegyitve az összes legjobb fajokból, kilója — — — — — — — **40** „

Duránczai őszi baraczk,

óriási nagy, **ritka szép faj,** kilója — — — **60** kr.

Rohonczy Gida világhirü

„TISZA GYÖNGYE"

czukor-dinnyéjének lerakata.

1 kosár 5 kilós **csemege szőlő** — — **2** frt — kr.
1 „ 5 „ **óriási baraczk** — — **2** „ **20** „

Kosarak, gyümölcs-szállításhoz a legolcsóbb árban.

Ajánlom még **tisztán kezelt, természetes**

hegyi boraimat,

literjét **24, 32** és **40** krajczárjával.

100 liter 21 forint.

Kiváló tisztelettel

MERTZ NÁNDOR,

Nagyvárad, Nagy-Körös-utcza, Mertz-ház.

(232) 6—0 **Telefon összeköttetés!**

SZABÓ GYULA

Első nagyváradi gőz- és vizerőre berendezett műfestő és vegyészeti ruhatisztitó intézete.

Nagyvárad, N.-Körös-utcza 720. szám,
saját ház.

Fiókvállalat Zöldfa-utcza, „ZÖLDFA" kávéházzal szemben.

Bátor vagyok a nagyérdemü közönség becses tudomására hozni, miszerint azon szerencsés helyzetbe jutottam, hogy **König K.** budapesti műfestő és vegytisztitó-gyáros ur helybeli fiókvállalatának az összes raktáron levő munkáit és berendezéseit átvettem, abból kifolyólag üzletemet oly erőkkel gyarapitottam, hogy a legmagasabb igényeknek is megfelelhetek. Törekvésem odairányul, hogy a nagyérdemü közönség bizalmát és irányomban való pártfogását kiérdemeljem, ezért elhatároztam, hogy az eddigi árakból 30%-os engedménynyel fogom az eddig nélkülözött legsikeresebb festészet- és vegyészeti tisztitásokat eszközölni.

Intézetemben vegyészetileg tisztittatnak, teljesen bontatlan állapotban: Uri- és fiu-öltönyök, női- és gyermek-ruhák, mindennemü himzett munkák, katonatiszti ruházatok mindennemü egyenruhák, egyházi ruhák, sálok, belépők, csipkék, szallagok, selyem- és bőrkeztyük, napernyők, tollak, szarvasbőrnadrágok, **szinházi ruhák,** csipke- és tunisz függönyök, szobaszőnyegek, butorszövetek.

Mindezen tárgyak gőzáltali festészettel kivánatszerinti szinre, mintaszerint a legsikeresebben festhetők. Félszőr, satin, vagy creton kelmék a festés után a legdivatosabb mintanyomatokkal láthatók el.

Tájékozásul alább jegyzem az egyes tárgyak vegyészeti tisztitásáért számitandó árakat egy férfi-öltöny javitással 1 frt 50 krtól feljebb, tiszti (Peácsevics) nadrág 70 kr., vászon nadrág 40 kr., blous 1 frt 50 krtól feljebb, napernyő 80 kr., keztyü és nyakkendő 15 kr., csipke-függönyök tisztitva vagy butorhoz illően festve 30 krtól feljebb,

A szintársulat t. tagjai részére: férfi-öltönyök 1 frt 40 krtól, női ruházatok, alj és blous 1 frt 40 krttól feljebb, különleges darabok mélyen leszállitott árban. A tisztitott tárgy az átadás után azonnal használatba vehetők. Előforduló gyászeseteknél, ruhák haladék nélkül festetnek. Postai megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek. Árjegyzék kivánatra ingyen és bérmentve.

Nem mulasztom el a nagyérdemü közönségnek egyidejüleg az irántam tanusitott eddigi szives pártfogását megköszönni s kérem továbbra is engem ebben részesiteni.

Teljes tisztelettel

SZABÓ GYULA,
ruha vegytisztitó és műfestő.

(157) 20—20

SOUKENIK JÁNOS

SZEGEDEN. **ORGONA-ÉPITŐ** SZEGEDEN.

Lakása:
Belváros, Boldogasszony sugár-ut 25.

Gyára:
Belváros, Boldogasszony sugár-ut 25.

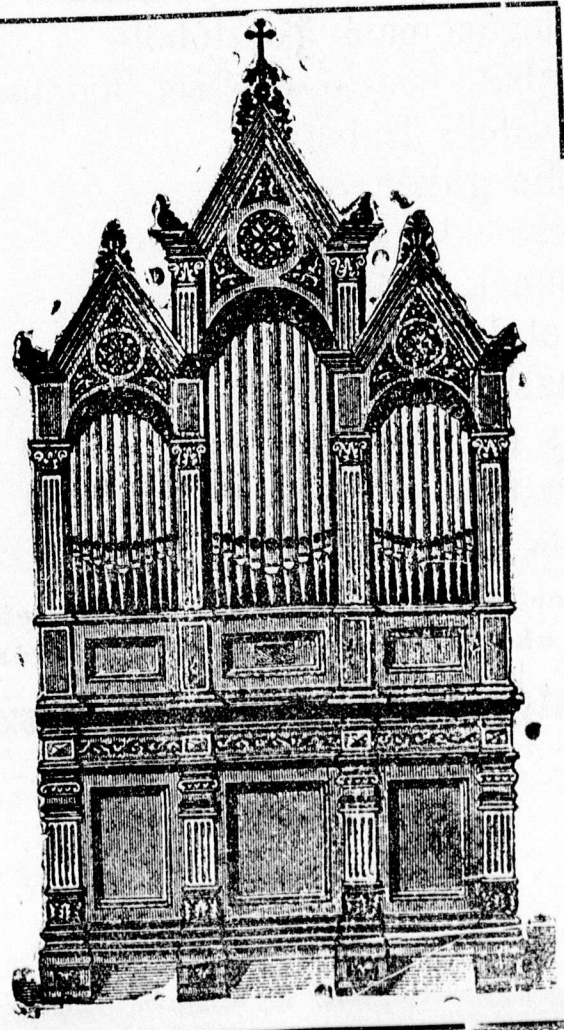

Van szerencsém becses tudomására hozni ugy a Főtisztelendő Lelkész uraknak, mint az egyházi Előljáróságoknak és a nagyérdemü kösönségnek, hogy a legujabb igények szerint berendezett gyár-telepemet Aradról a magyar alföld metropoliszába

(228) 5—20 **Szegedre**

helyeztem át, melynek környékén ez idő szerint **gyáramon kivül más hason rendeltetésü ipartelep nem létezik,** hogy igy a magyar közönség igényeit annál sikeresebben kielégithessem.

Miután a legjelesebb hazai és külföldi gyárakban az orgona-épitès titkait minden irányban elsajátitottam, képes vagyok e téren a legválasztékosabb igényeket is kielégiteni. Minélfogva elvállalok **UJ ORGONAK ÉPITÉSÉT** bárminő alakban és nagyságban jutányos árak mellett a legujabb és legpraktikusabb rendszer szerint. Ugyszinte **régi orgonák átépitését** és **javitását jótállás mellett.** Továbbá **orgonák** és **zongorák hangolását, évi gondozását** és **jó karban tartását,** valamint harmoniumok előállitását stb.

Uj harmoniumokat kellemes, erőteljes hanggal és tartós szerkezettel 75 frttól kezdve számitok.

Elvállalok végre **templomi berendezéseket,** ugy mint **oltárok, szószékek, gyóntató-székek, keresztelő kutak** és **padok** stb. készitését a legjutányosabb árak mellett művészi kivitelben,

Rajzok és ***költségvetések készitéséért dijat nem számitok.***

Mindennemü megreudelést gyorsan, pontosan és lelkiismeretesen teljesitek

Mély tisztelettel

Soukenik János.

Kész
női felöltők és ruhaszövetek
feltünő olcsó árakban
Flegman Ármin
divat-termében,
(245) 5—5
Nagyvárad, Zöldfa-utcza elején.

Oszi gallérok, gyönyörü kivitelben	. .	1.55 krtól
Őszi gallérok, finom fekete adriából	. .	4.80 «
Legujabb esőköpenyegek, levehető gallérral	.	10.— «
Szines kabátok, jó posztóból	. . .	3.50 «
Fekete kabátok, selyem béléssel	. . .	6.50 «
Téli kabátok, vattázva	. . . .	6.75 «
Téli kabátok, posztó béléssel	. . .	6.75 «
Téli kabátok, finom posztóból, posztó béléssel	.	10.— frttól
Téli kabátok, legfinomabb posztóból	. .	12.— «
Angol Krull kabát, posztó béléssel, ujdonság!	.	9.— «
Finom félrád, valódi Thibettel	. . .	15.— «
Karaküll-peluche gallér	. . . .	10.— «
3000 darab gyermekköpeny	. . .	3.— «
Kitünő ruhakelmék, méterenkint	. . .	—.30 krtól
Divat-ruhaszövetek, méterenkint	. . .	—.50 «
Különleges-ruhaszövetek, méterenkint		70 krttól 3 frtig
Fekete terno és divatmintáju, méterenkint	.	—.33 krtól
Fekete és szines ruhaselymek, méterenkint		55 krtól 2.50 krig
Egy vég chiffon, egy vég vászon, egy vég canavász		4.50 krtól

Függönyök, ágyteritők, szines és fehér barchettek, ugyszintén téli kendők, karmantyuk, diszkellékek versenyt kizáró olcsó árakban.

Mérték utáni ruhák utolsó divat szerint 20 forinttól kezdve.

Szent László-nyomda-részvénytársaság Nagyváradon.